

בין זיכרון לעצמאות - חשבון נפש לאומי ותקווה לעתיד

חברים ושותפים לדרך,

לא פחות מאשר כל שנה ואולי אף יותר, המעבר החד בימים אלו בין צפירת הזיכרון לחללי מערכות ישראל לבין תרועת העצמאות מקבל משמעות כבדה. השנה שוב נחוש את מחירה היקר עד מאד של העצמאות. נרכין ראש לזכר טובי בנותינו ובנינו, הגיבורים והגיבורות שבזכותם אנו כאן. אנו חבים להם את קיומנו, ויודעים היטב שמחיר העצמאות שמשלמת החברה הישראלית דור אחר דור הוא כבד ופצע פתוח, שמזכיר לנו כי המלחמה על הבית טרם תמה.

מורשת של ביטחון וערכים - המחויבות שלנו לנופלים אינה מסתכמת רק בהגנה על הבית כ"מבצר", אלא מורשתם היא הציווי להגן על מהותה של מדינת ישראל: ישראל היפה והטובה, מדינה יהודית ודמוקרטית, כמקור השראה לחברת מופת. הם לא נפלו למען שמירת הגבולות בלבד, אלא למען התוכן הערכי והזהותי וכדי לאפשר את שגשוגה של המדינה.

שנת שיאים ודאגה עמוקה - אנו מציינים שנה שלישית למלחמה קשה. בעוד צה"ל מפגין עוצמה טקטית ומקצועיות יוצאת דופן, יש להישיר מבט אל המציאות: ההישגים הצבאיים טרם תורגמו לשינוי אסטרטגי יציב של הביטחון הלאומי. ההישגים מהולים בדאגה עמוקה לעתידנו, האם לעד נאכל חרב? האם ימשיכו לקום עלינו איומים מקרוב ומרחוק? כיצד המלחמה הארוכה משנה את מעמדה של ישראל ברחבי עולם ובפרט בידידת ישראל הקרובה ביותר, ארצות הברית?

יום הזיכרון הוא "יום הכיפורים האזרחי" של החברה הישראלית. זהו יום של תענית וחשבון נפש ביטחוני, ערכי, מדיני ולאומי. כל אחד מאתנו נדרש לשאול: מהי אחריותי? רק מתוך השאלות הקשות הללו, ובאמצעות ההתייחדות עם לוחמים וחברים שנפלו, דרך הכרה בחלל שהותירו נוכל למצוא את הדרך אל החגיגות של יום העצמאות.

חגיגה בצל חסר - קיווינו לחגוג השנה ללא ריסון, ללא אותה תחושת "התנצלות" שליוותה אותנו בשנה שעברה כשאחינו היו בשבי. אך כל עוד המלחמה נמשכת, את החגיגה השנה תלווה תחושת מחסור. חסר זה הוא חסרונו של השלום. לעיתים אנו מתחמקים משימוש במילה הזו, כאילו מתקיימת סתירה בינו לבין ביטחון, כאילו היא ביטוי לנאיביות חלשה ומתנצלת. אך האמת היא הפוכה. חסרונו של השלום הוא אולי גזירת הגורל של דורנו, אך חובתנו להבטיח שגזירה זו לא תהיה נחלת הדורות הבאים.

החובה לתת תקווה: שלום מתוך עוצמה - דווקא בדור הזה, הנושא את משקעי הכישלון של השבעה באוקטובר, מוטלת עלינו החובה לתת תקווה. עלינו לאמץ את העיקרון היסודי: שלום דרך עוצמה. אנו נלחמים לא כדי לקדש את הקרב, אלא כדי להשיג את השלום. ללא הכמיהה היהודית העתיקה הזו לשלום, היינו ככל העמים שנמחקו מעל דפי ההיסטוריה.

ביום העצמאות הזה, אנו מבטיחים:

לרדוף כל אויב המבקש נפשנו בנחישות וללא פשרות.
לא לשכוח לרגע כי היותנו עם חופשי בארצו אינו מובן מאליו.
לבנות מדינה שהיא גם מבצר ביטחוני וגם מגדלור של צדק וערכים.
לנצור לעד בלבנו את זכר הנופלים.

ברכת יום עצמאות, בתקווה לביטחון אמת ושלום אמת.

אלוף (מיל.) תמיר הימן
ראש המכון למחקרי ביטחון לאומי